

Svampeåret på Sjælland 2002

Ved Betty Klug-Andersen

Vinter/forår

Ved årets start var Sjælland dækket af et smukt snelag, der tilmed blev liggende på træernes grene et par dage. Fra midten af januar til midten af februar holdt vejret sig imidlertid så mildt og fugtigt at såvel "Månedens svamp", [Gul Fløjlsfod](#), som [Almindelig Østershat](#) stortrivedes. Ved Kyndelmisse (2. februar) blev der i 12 graders varme registreret Klokke-Tørhat flere steder. Men sidst på måneden rasede snestorme ind over især den nordlige del af området. Den samlede nedbørsmængde i februar var 3 gange så stor som normalt og slog dermed alle hidtidige rekorder.

På ekskursionen til Hejede Overdrev sydøst for Hvalsø den 10. marts havde sol og vestenvind dog fået bugt med sneen, så de 14 deltagere bl.a. kunne nyde synet af orangefarvede småsvampe som [Stor Dukatbæger](#) på ædelgran og frynseskiven *Lachnum patulum* på bogskåle.

Foråret kom hurtigt i gang med førstegangsregistrering af både Rynket Klokkemorkel, [Spiselig Morkel](#) og [Klor-Bægermorkel](#) 2-3 uger tidligere end året før. Efter et par tørre solrige uger med let nattefrost fandt turen til Malmmosen ved Holte d. 7. april desværre sted i råkoldt gråvejr. Foruden genfund af Pilfinger og Krølhåret Pragtbæger i pilemosen blev der registreret Almindelig Judasøre på noget så usædvanligt som berberis. Normalt vekslende aprilsvæjr med varierende lokale nedbørsmængder prægede resten af måneden. Men på Store Bededags-turen til Tisvilde Hegn var den sandede fyrreskov stadig så tør, at der ikke var brug for advarsler imod spisning af [Spiselig Stenmorkel](#)! Til gengæld blev der - til gavn og glæde for de mange farvesvampefolk blandt de 19 turdeltagere - fundet Rødlig Okkerporesvamp på bøg.

De traditionelle maj-arrangementer startede med en råkold, men udbytterig tur til Vestvolden, hvor der bl. a. blev fundet fine unge vårmusseroner i hundredvis. Da Boserupturen på Kristi Himmelfartsdag foregik i 20 graders varme og strålende solskin kunne såvel nye som gamle medlemmer blandt de ca. 40 deltagere rigtig nyde muldjordsskovens smukke forårsflora, men svampeudbyttet var desværre ret beskedent. Derimod blev der på pinseturen til Tumlingevang i Gribskov i køligt gråvejr både høstet [Vårmusseron](#), registreret 28 forskellige svampearter og konstateret at "Vår-Foldhat" (*Helvella confusa*) forekom i massevis – næsten bredsået – i vejkanterne på sin kendte lokalitet under Rød-Gran.

Sommer

10 dages varmt, solrigt vejr og kraftig østenvind i begyndelsen af juni udtørrede jorden og bremsede svampenes videre udvikling. Ved skoleferiens start kom der – som så ofte før – et omslag til kølig vestenvind med vekslende skydække og højst ujævn fordeling af de rigelige nedbørsmængder. På grund af turledermangel var der slet ingen foreningsture i juni måned, hvorved Børge Rønnes 13 år gamle tradition med sankthansgilde ved Grønekilde i Gribskov desværre blev brudt.

Resten af sommeren var usædvanlig solrig og varm – ja til tider faktisk så lummervarm, at det endte med overordentlig kraftige regn- og tordenbyger, men samtlige ekskursioner blev afviklet i fint vejr.

På julturen til Nyrup Hegn blev Galderørhat ”dagens svamp”, medens Bestøvlet Fladhat var den dominerende art i Hornbæk Plantage først i august.

18. august tøffede 35 forventningsfulde foreningsmedlemmer fordelt i 5 motorbåde over til Saltholm, hvor der både blev kigget på sjældne planter og søgt efter svampe på de fredfyldte, kalkrige strandenge og i den lille skov på øens nordlige del. Blandt de 35 registrerede arter blev Mark-Champignon udnævnt til dagens spisesvamp, medens Høsletsvamp forekom i størst antal.

Den sidste weekend i august var afsat til 2 traditionelle ekskursioner. Lørdagsturen gik rundt om Bøllemosen i Jægersborg Hegn med deltagelse af 6 svampejægere, der registrerede 52 forskellige arter. Søndagsturen fandt sted i en temmelig tør del af Hareskoven, hvor de 25 interesserede ”nye svampesamlere” måtte nøjes med at få demonstreret 34 arter. Begge steder var skørhattene bedst repræsenteret, men der blev også fundet en del rørhatte. Forbavsende nok var fluesvamp den dominerende slægt på ekskursionen til Danstrup Hegn en uge senere.

Efterår

September indledtes med et jubilæum, idet Bjørn Hirshals for 10. gang afholdt sit inspirerende arrangement, der under fællestitlen ”Skoven i sæsonen” har omfattet 3 årlige ekskursioner til det samme skovområde, nemlig Køge Strandskov og Billesborg Indelukke. Formålet er dels at lære skovens helt almindelige svampearter at kende og dels at få øjnene op for, hvor stor rolle voksested, årstid og vejrforhold spiller for svampenes forekomst. Dette år fandt turene sted 1. og 22. september samt 27. oktober.

Takket være fortsat høj dagtemperatur og manglende nedbør øst for Storebælt udviklede fungaen sig overordentlig langsomt i begyndelsen af september, hvor der ellers var behov for friske svampe til de mange programsatte aktiviteter. Den 7. – 8. september afholdt Lokalforeningen en lille velbesøgt informativ udstilling i forbindelse med Jagt- og Skovbrugsmuseets ”Værkstedsdage” i Hørsholm. Desuden blev lørdagen udnyttet til en fornøjelig tur i Teglstrop Hegn, hvor den ældste af de 8 deltagere blev præmieret for fundet af Grønpletet Mælkehat som den sjældneste af turens 56 arter. Og søndagen bød på ”suppetur” til Hvidekilde i Gribskov med 34 deltagere, der fik registreret ca. 50 forskellige arter. Mens selve suppefremstillingen krævede et tilskud af købechampignon og frosne tragt-kantareller, kunne der senere produceres en lækker kantarelstuvning af flotte, nyplukkede svampe fra en af Gribskops mange ”hjemmelige” kantarellokalteter. En uge senere nød 10 personer en smuk, men svampefattig tur i Slimminge Ore, der hører til Giesegård-skovene sydøst for Ringsted. Det var første gang lokalforeningen undersøgte området, der viste sig at være temmelig rigt på afvandingsgrøfter. Et omslag til køligere efterårsvejr med stedvis regn indtraf d. 20. september. På den følgende lørdagstur til Frederiksberg Have holdt vejret dog tørt, men tur nr. 2 i serien ”Skoven i sæsonen” druknede nærmest i regn.

Efter en samlet nedbørsmængde på kun 7 mm i hele september forblev bunden i de nordøstsjællandske skove tør og ekstremt svampefattig langt hen i oktober. Men heldigvis bød denne måned på ture til nye lokaliteter med lidt bedre vækstbetingelser. Lørdag d. 5. afsøgte 10 svampejægere Grevinge Skov i Odsherred på egen hånd og fik faktisk samlet ca. 120 arter til dagens demonstration. Nogle af deltagerne fik tilmed lidt skørhatte og kantareller med hjem til gryden. Ugen efter blev endnu en Odsherred-lokalitet undersøgt, idet 6 personer sejlede fra Hundested til Rørvig, hvor yderligere 5 deltagere sluttede sig til holdet. Selv om Højsandet var svampetomt, lykkedes det trods alt at få registreret 60 mere eller mindre fyrreskovsrelaterede arter

på rundturen i Rørvig Sandflugtsplantage. Kun 5 personer deltog i søndagens anstrengende tur helt ned til Bøgeskov og Storskov ved Maribo Sønderø. Da skrænterne i de gamle bøgebevoksninger stadig var præget af sommertørken, blev der kun fundet få spisesvampe. Men blandt de 85 registrerede arter var der adskillige robuste sjældenheder som f.eks. Sejhat og Kroghåret Spejlporesvamp. Sidstnævnte blev også set på den i øvrigt svampefattige tur fra Skodsborg via Enrum Park og Trørød Hegn til Vedbæk Station den 19. oktober. En uge senere trodsede 2 hold fanatiske feltmykologer vestenvind og kraftige regnbyger for at konstatere, at adskillige sene svampearter endelig var begyndt at myldre frem både i Asserbo Plantage og Køge Strandskov.

Novemberekskursionerne, der begge fandt sted i smukt, men køligt vejr, adskilte sig markant fra efterårets hidtidige ture, idet veludviklede frugtlegemer nu – især i nåleskovsområder – sås i flotte flokke og individrige knipper. På turen omkring Gribsø i Gribskov fandt de 16 svampesamlere 103 forskellige arter, medens de 30 gløggdrikkende deltagere kun fik registreret ca. 75 arter i Hornbæk Plantage. Til gengæld afluttedes denne tur med en festlig frokost på Café Paradis i Hornbæk.

”Hekseringens” 4 turledere afholdt i efterårets løb 11 vellykkede onsdagsekskursioner med 9 – 14 deltagere til traditionelle nordsjællandske lokaliteter samt en hyggelig, men svampefattig heldagsudflugt til Skåne. For øvrigt blev turen til Rude Skov d. 4. september malende beskrevet i en glimrende artikel i Politiken den følgende søndag!

Arrangementer

13 elever deltog med godt udbytte i efterårets ”Grundkursus i svampebestemmelse”. Desuden lykkedes det at få samlet studiemateriale nok til Steen Elbornes workshop om huesvampe d. 22. oktober, hvor de 8 deltagere efter Steens korrigerende gennemgang af artsbestemmelserne fik navngivet 22 forskellige huesvampe. Desuden har der været mulighed for at erhverve megen ny viden ved at lytte til eksperternes gennemgang af de mange, svært bestemmelige udstillede svampearter på efterårets 10 ”Åbent hus” – møder. De 24 diplomindehavere, der i september – oktober klarede svampekontrollen på Jagt- og Skovbrugsmuseet i Hørsholm, havde ikke særlig travlt, men de udførte et påskønnelsesværdigt stykke arbejde til ”svampekundskabens fremme”

4. november mødte 30 personer op til Lokalforeningens generalforsamling, hvor der dels blev gjort rede for aktiviteterne i det forgangne år og dels blev fremsat et par forslag til nye fremtidige initiativer bl.a. i forbindelse med ”Kulturnatten” i København 2003. Hele bestyrelsen lovede at fortsætte, men fremover med Henny Lohse på formandsposten. Og en måned senere bød Henny så på sin sædvanlige friske måde 50 trofaste foreningsmedlemmer velkommen til et hyggeligt julemøde med lysbilleder, konkurrence og lotteri. Selvom tilslutningen til årets 2 planlægningsmøder var alt for beskeden, fremkom der dog i marts adskillige gode forslag til nye ekskursionsmål, mens det i november kun lykkedes at få planlagt 10 traditionelle forårsarrangementer til 2003.

Betty Klug-Andersen